

Asia Suojan kohde

Hakija V

Annettu 11.12.1991

Tiivistelmä *Rakennuspiirustukset, toimitusliite ja markkinoinnissa käytettytoimitussisältö eivät olleet itsenäisiä ja omaperäisiä teoksia eikä niitä suojattu tekijänoikeuslain 1 §:n mukaan. Toimitus liitteessä ja toimitussisällössä ei myöskään ollut yhdisteltynä suurta tietoa ääriä eikä se saanut tekijänoikeuslain 49 §:n mukaista luettelosuojaa. Kauppasopimuslomake oli itsenäinen ja omaperäinen siihen liittyvien sopimusehtojen vuoksi ja sai tekijänoikeuslain 1 §:n mukaista suojaa.*

SELOSTUS ASIASTA

V:n tuomiokunnan kihlakunnantuomari on 3.10.1991 päivätyllä kirjeellä pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa V:n kihlakunnanoikeudessa vireillä olevasta tekijänoikeusrikosta koskevasta asiasta. Lausuntopyynnön liitteenä ovat jäljennökset V:n kihlakunnanoikeuden pöytäkirjoista 18.6.1991 ja 17.9.1991 sekä juttuun liittyvät asiakirjavihkot.

Jutussa ovat asianomistajina A Oy, B Ky ja C Ky, jotka ovat tehneet asiassa rikosilmoituksen. Vastaajina ovat teknikko D ja kirvesmies E. D on F Ky:n vastuunalainen yhtiömies ja E äänetön yhtiömies. Syytteen mukaan D ja E ovat syytteenalaisia tekoja tehdessään toimineet mainitun yhtiön lukuun.

Syytteessä on katsottu vastaajien käyttäneen luvatta asianomistajien rakennuspiirustuksia, kauppasopimuslomaketta ja toimitusliitettä jäljentämällä ja monistamalla niitä painattamalla niitä V:n kaupungissa sekä saattamalla ne yleisön saataviin markkinoimalla yhtiön valmistamia talopaketteja yleisölle V:n kaupungissa ja sen lähiympäristössä sekä mainostamalla tuotteita sanomalehdissä sellaisilla lehti-ilmoituksilla, joissa on käytetty asianomistajien markkinoinnissa käyttämää toimitussisältöä lähes sellaisenaan. Syytteen mukaan tekoa on pidettävä törkeänä, koska asianomistajille on heidän alustavan ilmoituksensa mukaan aiheutunut vahinkoa ainakin 50 000 markkaa.

Rakennuspiirustukset

Syytteen mukaan vastaajat ovat tahallaan ansiotarkoituksessa F Ky:n yhtiömiehinä käyttäneet yhtiön tuotantoon kuuluvien talopakettien valmistuksessa ja markkinoinnissa V:n kaupungissa ja sen lähiympäristössä luvatta A Oy:n tuotannossa olevien kahden talopakettien piirustuksia. Talopakettien valtakunnallinen markkinointi kuuluu B Ky:lle ja markkinointi maakunnan alueella C Ky:lle. Syytteen mukaan talojen piirtäjä on luovuttanut piirustusten tekijänoikeudet A Oy:lle.

Syytteessä tarkoitetut asianomistajan talopaketit ovat omakotitalo X ja omakotitalo Y. F Ky:n valmistama Z on mitoiltaan ja huonejaoltaan täsmälleen sama kuin omakotitalo X ja Z mitoiltaan ja huonejaoltaan sama kuin omakotitalo Y, kuitenkin sillä tavoin muutettuna, että Z:n piirustuksissa on ainoastaan yksi kuisti eli Y:ssä oleva toinen kuisti on jätetty pois.

Asianomistajien mukaan X ja Y -rakennuspiirustukset on piirtänyt rakennusinsinööri G, joka on siirtänyt tekijänoikeudet A Oy:lle. G:tä on kuultu todistajana. G:n mukaan hän oli suunnitellut Z D:n ja E:n pyynnöstä 1987 ilman mitään luonnosta. Tehtyään ensimmäisen version piirustuksiin oli tehty D:n ja E:n toivomia muutoksia. G piti selvänä, että A Oy huolehti puhtaaksi piirtämisestä. Z -piirustusten osalta G on kertonut tehneensä A Oy:n pohjaratkaisuun muutoksia D:n ja E:n toiveiden mukaan. G sai muistamansa mukaan talopakettien käyttöön C Ky:n kautta. Myös todistajana kuullun myyntipäällikön mukaan X talon pohjana on ollut A Oy:n pohjapiirros, jonka on alunperin suunnitellut G. Niin ikään todistajana kuullun H:n mukaan he tilasivat aikoinaan piirustukset A Oy:ltä. H:n mukaan talon oli kuitenkin suunnitellut E. Vastaajien mukaan sekä talo Y että talo X ovat kokonaan E:n suunnittelemissa ja G:n puhtaaksi piirtämissä.

Kauppasopimuslomake

Syytteen mukaan vastaajat ovat kopioineet A Oy:n kehittämän ja käyttämän kauppasopimuslomakkeen, johon osakeyhtiölle on katsottava syntyneen tekijänoikeus ottaen huomioon lomakkeen sisältämä suuri tietomäärä ja tuotteeseen uhrattu suuri työmäärä. Lomaketta vastaajat ovat muuttaneet vain poistamalla yläreunasta A Oy:n tuotemerkin ja puhelinnumerot sekä alareunasta kyseisen tuotemerkin muuttaen tilalle F Ky.

Kauppasopimuslomakkeista ilmenee, että sopimusehdot ovat kuluttaja-asiamiehen tarkastamat ja hyväksymät.

Toimitusliite

Syytteen mukaan vastaajat ovat kopioineet A Oy:n kehittämän ja käyttämän toimitusliitteen, johon osakeyhtiölle on katsottava syntyneen tekijänoikeus ottaen huomioon liitteen sisältämä suuri tietomäärä ja tuotteeseen uhrattu suuri työmäärä. Vastaajat ovat muuttaneet kyseistä liitettä

vain poistamalla 1-sivun ylä- ja alareunasta A Oy:n tuotemerkin sekä laittamalla yläreunaan ja viimeisen sivun alareunaan oman tuotemerkin.

Toimitusliitteet ovat nelisivuisia. Ensimmäisellä sivulla ovat muun muassa hintatiedot ja tiedot erilaisista piirustuksista. Vaihtoehtoista merkitään rastilla kulloiseenkin toimitukseen sisältyvät vaihtoehdot. Lomakkeessa on satakunta erilaista tietoa. Lomakkeen viimeisellä sivulla on lisäksi piirretty erilaisia valittavina olevia ovimalleja.

Lehti-ilmoitukset

Syytteen mukaan vastaajat ovat yhtiönsä valmistamia Z -taloja markkinoissaan lehti-ilmoittelussa ainakin 15.11.1989 S -nimisessä lehdessä ja 22.11.1989 T -nimisessä lehdessä talopakettien toimitussisältöä kuvatesaan käyttäneet lähes samaa sanamuotoa kuin asianomistajina olevat yhtiöt omassa markkinoinnissaan. Asiat on esitetty samassa järjestyksessä ja toimitussisältöön on tehty vain epäolennaisia muutoksia. Jutun asiakirjavihkossa on yksi A Oy:n esite, josta ilmenee asianomistajien ilmoituksessa käyttämä toimitussisältö.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausuntoon seuraavan.

Yleistä

Tekijänoikeus

Tekijänoikeuslain (404/61) 1 :n 1 momentin mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Kirjallisina teoksina suojataan sekä kaunokirjallisia että selittäviä kirjallisia esityksiä. Tekijänoikeuslain 1 :n 2 momentin mukaan kirjallisena teoksena pidetään myös selittävää piirustusta. Selittäviä piirustuksia ovat muun muassa rakennuspiirustukset.

Tekijänoikeuslaissa on esimerkkiluettelo erilaisista teostyypeistä, jotka voivat saada suojaa, mutta lain mukaan teos voi myös ilmetä muulla tavalla. Mitään teostyyppiä ei siten ole rajattu suojan ulkopuolelle. Valokuvista säädetään kuitenkin erikseen. Tekijänoikeus suojaa teoksen ilmenemismuotoa, mutta ei esimerkiksi teoksen ideaa tai tietoja sellaisenaan. Suojaa saa siis vain se ilmenemismuoto, johon ideat tai tiedot on saatettu.

Tekijänoikeussuojan edellytyksenä on, että tuotteen ilmenemismuoto on itsenäinen ja omaperäinen eli tuotteen tulee ylittää teostasoon. Teostasovaatimus vaihtelee käytännössä eri teostyyppien osalta. Kirjallisten teosten teostasovaatimus on käytännössä verraten alhainen. Teoksen katsotaan yleensä ylittävän teostasoon, jos kukaan toinen kuin tuotteen tekijä ei itsenäisesti työhön ryhtyessään päätyisi täysin samanlaiseen lopputulokseen kuin tekijä. Viime kädessä ratkaisu siitä, ylittääkö tuote teostasoon, jää tuomioistuimen ratkaistavaksi kussakin yksittäistapauksessa. Teostasoa arvioitaessa ei ole merkitystä tuotteen käyttötarkoituksella, siten esimerkiksi mainoksen tai ilmoituksen teostasoa arvostellaan tavanomaisiin kriteereihin.

Tekijänoikeus syntyy suoraan lain nojalla, jos tuote on itsenäinen ja omaperäinen eli ylittää teostasoon. Mitään muita laatuvaatimuksia ei ole suojan edellytyksenä. Tuotteen ei esimerkiksi tarvitse olla kirjallisesti tai taiteellisesti korkeatasoinen. Suojan edellytyksenä ei ole rekisteröintiä tai muita toimenpiteitä. Copyright-merkin käyttämisellä ei ole oikeutta luovaa vaikutusta.

Tekijänoikeus syntyy aina teoksen luojalle eli fyysiselle henkilölle. Jos teoksen on luonut kaksi tai useammat henkilöt yhdessä heidän osuuksiensa muodostamatta itsenäisiä teoksia, heillä on tekijänoikeuslain 6 §:n mukaan tekijänoikeus yhteisesti. Tekijä voi kuitenkin siirtää taloudelliset oikeutensa toiselle, myös juridiselle henkilölle. Yhteisteoksen osalta luovutus edellyttää kaikkien tekijöiden suostumusta.

Tekijän taloudellisista oikeuksista säädetään tekijänoikeuslain 2 §:ssä. Pykälän mukaan tekijänoikeus tuottaa tietyin rajoituksin yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin muuttamattomana tai muutettuna. Kappaleen valmistamista on muun muassa monistaminen valokopioimalla tai painamalla. Teos saatetaan yleisön saataviin muun muassa siten, että teoksen kappaleita tarjotaan myytäväksi taikka niitä muuten levitetään yleisön keskuuteen.

Tekijän moraalisisista oikeuksista säädetään tekijänoikeuslain 3 §:ssä. Sen mukaan tekijä on ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti, kun teoksesta valmistetaan kappaleita tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin. Hyvä tapa ratkaistaan kullakin alalla yleisesti vallitsevan käytännön perusteella. Lisäksi pykälässä kielletään teoksen muuttaminen tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa loukkaavalla tavalla sekä teoksen saattaminen yleisön saataviin sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä. Tekijä voi vain rajoitetusti luopua moraalisisista oikeuksistaan. Tekijänoikeuslain 3 luvussa on tekijänoikeuden siirtymistä koskevia säännöksiä. Yleiset määräykset tekijänoikeuden luovutuksesta ovat 27 - 29 §:ssä.

Lain 27 §:n 1 momentissa säädetään, että tekijänoikeus voidaan, 3 §:n säännöksistä johtuvin rajoituksin, luovuttaa kokonaan tai osittain. Tekijänoikeuden luovutukselle ei ole säädetty määrättyä muotoa, joten suullinen ja jopa konkludenttinen sopimus voivat olla päteviä.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että teoksen kappaleen luovutukseen ei sisälly tekijänoikeuden luovutus. Siten esimerkiksi rakennuspiirustusten luovutukseen ei sisälly rakennuspiirustuksia koskevien tekijänoikeuksien luovutusta, ellei tekijänoikeuden luovutuksesta ole sovittu erikseen tai voida olosuhteista päätellä asianosaisten konkludenttisesti sopineen myös tekijänoikeuksien luovutuksesta. Tekijänoikeudet voivat siten olla eri henkilöllä kuin teoskappaleen omistusoikeus. Lain 28 §:n mukaan tekijänoikeuden luovutuksensaaja ei saa muuttaa teosta tai luovuttaa oikeutta toiselle, ellei toisin ole sovittu. Luovutuksensaajalla on siten kiistatapauksessa todistustaakka siitä, että muuttamisoikeudesta tai edelleenluovutusoikeudesta on sovittu.

Lain 29 §:ssä on viittaussäännös, jonka mukaan tekijänoikeuden luovutuksesta tehdyn sopimuksen kohtuuttoman ehdon sovittelusta on voimassa, mitä varallisuus oikeudellista oikeustoimista annetussa laissa (228/29) on säädetty.

Tekijänoikeuslain 7 luvussa on säännökset rangaistuksesta ja korvausvelvollisuudesta. Tekijänoikeusrikoksesta säädetään 56 §:ssä. Sen mukaan on rangaistava tahallaan ansiotarkoituksessa tapahtuva teoksen lainvastainen kappaleiden valmistaminen tai saattaminen yleisön saataviin sekä maahantuonti, jos tekoa on teoksen kappaleiden suuren määrän, toiminnan laajuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi pidettävä törkeänä.

Tekijänoikeusrikkomuksesta säädetään lain 56 a §:ssä. Tekijänoikeusrikkomuksesta voidaan tuomita se, joka tahallaan tai törkeästi varomattomuudesta rikkoo tekijänoikeuslaissa tekijänoikeuden suojaksi annettua säännöstä. Tekijänoikeusrikkomus on asianomistajarikos.

Tekijänoikeuslain 57 §:ssä säädetään hyvitys- ja korvausvelvollisuudesta. Teosta luvattomasti käyttävä on velvollinensuorittamaan käyttämisestä tekijälle kohtuullisen hyvityksen. Tämä hyvitysvelvollisuus seuraa tuottamuksesta riippumatta. Jos luvaton käyttäminen tapahtuu tahallisesti tai tuottamuksesta, on hyvityksen lisäksi suoritettava korvaus kaikesta muustakin menetyksestä, kärsimyksestä ja muusta haitasta.

Luettelosuoja

Tekijänoikeuslain 5 luvussa säädetään eräistä tekijänoikeutta lähellä olevista oikeuksista. Tekijänoikeuslain 49 §:n (viimeksi muutettu lailla 34/91) mukaan luetteloa, taulukkoa, ohjelmaa ja muuta sellaista työtä, jossa on yhdisteltyä suuri määrä tietoja, ei saa valmistajan suostumuk-

setta jäljentää, ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ julkaistiin. Suoja-aika päättyy kuitenkin viimeistään silloin, kun 15 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ valmistui. Valmistajana pidetään yleensä sitä juridista tai fyysistä henkilöä, joka on taloudellisesti vastuussa luettelon kokoamisesta.

Lainvalmistelutöiden mukaan luettelosuojasäännöksellä on tahdottu suojata erinäisiä tuotteita, joiden aikaansaaminen vaatii tiettyä vaivaa, ammattitaitoa ja pääomaa ja jotka olematta teoksia tekijänoikeudellisessa mielessä kuitenkin ovat niitä lähellä. Suojan edellytyksenä on, että työhön on erikoisella tavalla yhdistelty suuri määrä tietoja (komiteanmietintö 1957:5, s. 33). Esimerkkeinä suojaa nauttivista töistä voidaan mainita myyntiluettelot, näyttelyluettelot, osoitekalenterit, aikataulut ja erityiset laskentataulukot edellyttäen, että niissä on yhdistelty suuri määrä tietoja. Suojaa eivät saa yksinkertaisemmat työt kuten paikallisaikataulut, taskukalentereissa olevat yhteenvedot erilaisista tilastoista tai muut vastaavat työt.

Lainvalmistelutöissä on katsottu luettelosuojan ulottaminen lomakkeisiin ja asiakirjakaavoihin epätarkoituksenmukaiseksi: "Kaavakkeen suhteen on huomattava, että on yhä yleisemmin ryhdytty pyrkimään varsinkin lomakeaineiston standardisoimiseen. Jos yksityiset yritykset voisivat saada yksinoikeuden tiettyihin lomakkeisiin, ehkäisisi se huomattavasti mainittua tarkoituksenmukaista kehitystä. Mitä tulee muihin kaavakelajeihin, kuten esim. sopimus-, testamentti-, liikekirje- ja muihin senlaatuisiin kaavoihin, niin ne ovat periaatteellisesti samanlaisen luomistyön tuotteita kuin kirjalliset teokset, minkä vuoksi niitä on arvosteltava tekijänoikeudellisten sääntöjen mukaan. Näistä syistä kaavake on jätetty pois pykälästä" (komitean mietintö 1957:5, s. 33).

Luettelosuoja on puhdasta jäljentämissuojaa, eikä suoja estä luettelossa olevien tietojen käyttämistä sinänsä, kunhan tietoja ei jäljennetä. Myös luettelon osan, jossa on yhdistelty suuri määrä tietoja, jäljentäminen on kielletty ilman valmistajan suostumusta. Luettelosuojaa nauttiva työ voi saada myös tekijänoikeussuojaa, jos se on itsenäinen ja omaperäinen eli yltää teostasoon.

Tekijänoikeuslain 60 §:n mukaan 56 – 59 §:n säännöksiä sovelletaan vastaavasti oikeuteen, jota suojataan 5 luvun säännösten mukaan eli tekijänoikeuden rangaistus- ja korvaussäännökset soveltuvat luvattomaan luettelosuojaa nauttivan työn käyttöön.

Rakennuspiirustukset

Rakennuspiirustukset ovat selittäviä piirustuksia, jotka voivat saada suojaa kirjallisina teoksina. Suojan edellytyksenä on, että tuote on itsenäinen ja omaperäinen eli sellainen, ettei kukaan muu kuin tekijä voisi päätyä samanlaiseen lopputulokseen kuin tekijä. Tavanomaiset rakennuspiirus-

tukset, jotka ovat vailla omaperäisyyttä, eivät saa tekijänoikeussuojaa. Jos tuote ylittää teostasoon, tekijänoikeudenhaltijalla on oikeus määrätä teoksesta myös muutetussa muodossa. Esillä olevassa tapauksessa on siis ensiksi arvioitava, ovatko omakotitalojen X ja Y rakennuspiirustukset sillä tavoin itsenäisiä ja omaperäisiä, että ne voisivat saada tekijänoikeussuojaa. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että mainitut piirustukset ovat tavanomaisia rakennuspiirustuksia vailla sellaisia itsenäisiä ja omaperäisiä elementtejä, jotka erottaisivat ne muista yleisesti käytettävistä talopakettien rakennuspiirustuksista. Tekijänoikeussuoja ei siten estä alkuperäisten kaltaisten piirustusten käyttämistä, eikä tällaisten piirustusten käyttäminen voi täyttää tekijänoikeusrikkomuksen tai tekijänoikeusrikkoksen tunnusmerkistöä.

Kauppasopimuslomake

Tekijänoikeus syntyy sille, joka on luonut teoksen, eli aina luonnolliselle henkilölle. Teoksen luoja on se henkilö, joka muotoilee esimerkiksi sopimusehdot, pelkkä ideoiminen siitä mitä tietoja kauppasopimuslomakkeeseen halutaan saada, ei luo tekijänoikeuksia, koska tekijänoikeus ei suojaa tietoja sinänsä. Myöskään lopullisten ehtojen hyväksyminen ei luo tekijänoikeuksia. Juridisella henkilöllä voi olla vain siirtyneitä tekijänoikeuksia. Esillä olevassa tapauksessa ei ole selvitetty, kuka on kauppasopimuslomakkeen alkuperäinen luoja ja miten oikeudet ovat tekijältä siirtyneet. Tekijänoikeusneuvoston kuluttaja-asiamiehen toimistosta saaman tiedon mukaan Puutaloteollisuus ry on hyväksyttänyt kuluttaja-asiamiehellä "Yleiset sopimusehdot 1981", jotka ovat muutoin samat kuin nyt esillä olevaan kauppasopimuslomakkeeseen liitetyt sopimusehdot, mutta niiden mukaan sopimusta sovelletaan Puutaloteollisuus ry:n jäsenyritysten toimituksiin kuluttajille.

Koska asianomistajayhtiöllä voi olla vain siirtyneitä oikeuksia, sen on esillä olevassa asiassa ensin kyettävä osoittamaan se, miten ja missä laajuudessa tekijänoikeudet ovat siirtyneet sille. Sillä perusteella ratkeaa, onko asianomistajayhtiöllä kauppasopimuslomakkeen osalta asiavautus asiassa. Mahdollisten tekijänoikeuksien siirtyminen yhtiölle ratkeaa sopimuksen perusteella. Sopimus voi olla kirjallinen, suullinen tai konkluudenttinen. Jos lomakkeen on laatinut joku ulkopuolinen taho, yhtiölle siirtyneiden käyttöoikeuksien laajuus ratkeaa sen perusteella mitä tilattaessa on sovittu tai voidaan katsoa asianosaisten tarkoittaneen. Käyttöoikeus voi olla yksinoikeus tai rinnakkainen käyttöoikeus muiden käyttäjien kanssa. Jos yhtiöllä ei ole yksinoikeutta, yhtiö ei voi kieltää muita käyttöoikeudenhaltijoita käyttämästä samaa lomaketta. Kauppasopimuslomakkeen tulee ylittää teostasoon saadakseen tekijänoikeussuojaa. Ratkaisevaa on muodon itsenäisyys ja omaperäisyys. Lomakkeen sisältämällä suurella tietomäärällä ja tuotteeseen uhratulla suurella työmäärällä sinänsä ei ole tekijänoikeussuojan kannalta merkitystä. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että kauppasopimuslomake kokonaisuudessaan siihen liittyvine sopimusehtoineen ylittää kirjallisen teoksen teostasoon. Ilman so-

pimusehtoja lomake ei vielä ylittäisi teostasoon, koska lomakeosa ei ole muodoltaan itsenäinen ja omaperäinen, vaan muistuttaa yleisesti käytettäviä lomakkeita. Lomake ei saisi myöskään luettelosuoja, koska lomakkeet on lainvalmistelutöiden mukaan nimenomaan haluttu jättää luetteloajan ulkopuolelle.

Koska asianomistajan asiavaltuutta ei ole selvitetty, tekijänoikeusneuvosto toteaa, ettei se voi ottaa kantaa mahdolliseen tekijänoikeuden loukkaukseen. Tekijänoikeusneuvosto kuitenkin toteaa, että mikäli voitaisiin osoittaa, että vastaajat olisivat käyttäneet lomaketta tekijänoikeudenhaltijan luvatta, tekoon olisi sovellettava tekijänoikeusrikkomusta koskevaa säännöstä.

Toimitusliite

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että toimitusliite ei ole muodoltaan niin itsenäinen ja omaperäinen, että se voisi saada tekijänoikeussuojaa. Erikseen on arvioitava, voiko toimitusliite saada luettelosuoja tekijänoikeuslain 49 :n nojalla. Luettelosuoja saa työ, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja. Luettelosuoja saa työn valmistaja, jona pidetään sitä fyysistä tai juridista henkilöä, joka on taloudellisesti vastuussa työstä. Luetteloajan perusteena on työhön uhrattu suuri työmäärä. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että esillä olevassa toimitusliitteessä, jossa on satakunta erilaista tietoa, ei kuitenkaan ole yhdisteltynä luettelosuoja säännöksen edellyttämää suurta tietomäärää. Näin ollen toimitusliite ei saa myöskään luettelosuoja. Toimitusliitteen jäljentäminen ei siten ole tekijänoikeuslain mukaan kiellettyä, eikä voi täyttää tekijänoikeusrikkomuksen tai -rikkomuksen tunnusmerkistöä.

Lehti-ilmoitukset

Syyttäjä on katsonut vastaajien lehti-ilmoittelussa syyllistyneen tekijänoikeusrikkokseen, koska lehti-ilmoituksissa on käytetty asianomistajien käyttämää toimitussisältöä lähes sellaisenaan. Toimitussisältö on kuitenkin luettelonomainen lista siitä mitä toimitukseen kuuluu, eikä siten muodoltaan itsenäinen ja omaperäinen luomistyön tulos. Koska toimitussisällössä ei myöskään ole yhdisteltynä luettelosuoja säännöksen edellyttämää suurta tietomäärää, ei toimitussisältö saa myöskään luettelosuoja. Saman toimitussisällön käyttö ei siten ole kiellettyä tekijänoikeuslain mukaan, eikä sen käyttö lehti-ilmoituksissa täytä tekijänoikeusrikkomuksen tai -rikkomuksen tunnusmerkistöä.

Yhteenveto

Esillä olevassa asiassa asianomistajien rakennuspiirustukset, toimitusliite ja markkinoinnissa käyttämä toimitussisältö eivät ole itsenäisiä ja omaperäisiä teoksia, jotka voisivat saada suojaa tekijänoikeuslain 1 §:n

mukaan. Toimitusliite ja toimitussisältö eivät saa myöskään luettelosuoja tekijänoikeuslain 49 §:n mukaan, koska niissä ei ole yhdisteltyinä säännöksen edellyttämää suurta tietomäärää. Näin ollen rakennuspiirustusten, toimitusliitteen tai toimitussisällön käyttö ei ole kiellettyä tekijänoikeuslain mukaan, eikä niiden käyttö voi täyttää tekijänoikeusrikkomuksen tai -rikoksen tunnusmerkistöä.

Kauppasopimuslomake on itsenäinen ja omaperäinen lomakkeeseen liittyvien sopimusehtojen vuoksi ja saa tekijänoikeussuojaa. Esitetystä aineistosta ei selviä kenelle tekijänoikeudet lomakkeeseen ovat alunperin syntyneet ja kenelle ja missä laajuudessa tekijänoikeudet ovat mahdollisesti siirtyneet. Asianomistajayhtiön on ensin kyettävä osoittamaan se, miten ja missä laajuudessa tekijänoikeudet ovat mahdollisesti siirtyneet asianomistajalle eli onko sillä asiavaltuus asiassa. Tekijänoikeusneuvosto ei näin ollen voi ottaa kantaa myöskään siihen, ovatko vastaajat mahdollisesti syyllistyneet tekijänoikeuden loukkaukseen. Jos vastaajien voidaan osoittaa toimineen vastoin tekijänoikeudenhaltijan lupaa, kysymykseen tulisi lähinnä tekijänoikeusrikkomusta koskevan säännöksen soveltaminen.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa lopuksi, että sen toimivaltaan kuuluu lausuntojen antaminen ainoastaan tekijänoikeuslain soveltamista koskevissa asioissa. Tekijänoikeusneuvosto ei siten voi ottaa kantaa siihen, loukkavatko vastaajien teot asianomistajien oikeuksia mahdollisesti jonkin muun lain tai sopimuksen perusteella. (jaosto)